

СЕ ШИКОРЧІ

АФСОҲАҶОИ
МАРДУМИ ОЛАМ

СЕ ШИКОРЧИ

Буданд, набуданд, се шикорчи буданд. Дутой онхо урэн буданду севвумй тамоман либос надошт.

Шикорчиҳо се туфанг доштанд, ду туфанг холй буд, сеюмаш тир надошт. Шикорчиҳо сахари барвақт аз шаҳр баромаданду хеле дур ва баъд боз ҳам дуртар рафтанд. Онҳо дар чангал се харгӯшро парронданд. Дутояш гурехт, ба сеюмаш тир нарасид. Шикорчиҳо онро ба кисаи шикорчие, ки тамоман либос надошт, андохтанд.

– Ох, Худо! – гуфтанд онҳо. – Харгӯшро, ки гурехта рафт, чӣ хел пазем?

Шикорчиён рафтанду рафтанд ва боз ҳам дуртар рафтанд. Ниҳоят ба хонае расиданд, ки девору бому дару тиреза надошт. Шикорчиён се карат дар кӯфтанд. Соҳиби хона, ки дар хона набуд, пурсид:

– Шумо кистед? Чӣ мехоҳед?

– Аз шумо як хоҳиш дорем: ба мо дегатонро қарз диҳед. Мо харгӯшро, ки гурехта рафт, пухтан мехоҳем.

– Эҳ, дӯстон, ман фақат се дег дорам: дутоаш бетаг, сеюмаш – девор!

ГУРГ, ТҶУМШУЛЛУК ВА ЗАНБҶР

Рӯзе гурге дар чангал мерафт. Ногаҳон тҷумшуллукуро зер кард. Он замон ҷонварон ба забони одамай сухан мегуфтанд. Тҷумшуллуки ба гург гуфт:

– Ҳой, гург, ту нобакор будай! Чаро бечорагонро зер мекунӣ? Ту аз чӣ фаҳр кардӣ? Агар хоҳам, аз ту тезтар медавам. Гарав мебандам, ки туву дӯстонат, хамаи гургон, ба ман расида наметавонед.

– Эй зиштру, холо ту аз мо тезтар медавӣ?

– Ҳа, гург, тезтар. Фардо, вақти офтоббаро бо дӯстонат дар хамин ҷо хозир шав. Мебинем, ки кӣ ба соҳили дарё тезтар мерасад.

– Хеле хуб, бадру! Меоем!

Гург роҳашро давом дод. Бист қадам ҳам нарафта, занбӯреро зер кард.

– Эй, гурги бадру! Чаро бечорагонро зер мекунӣ? Мо, занбӯрхо, хурд бошем ҳам, аз ту наметарсем. Биё, шарт мебандем: мо тую дӯстонатро гарк хоҳем кард!

– Шумо, майдахакон, моро гарк мекунед?

– Ҳа, мо шуморо гарк мекунем. Фардо вақти офтоббаро хамрохи дӯстонат ба ин ҷо биё. Он гоҳ хоҳӣ дид, ки мо шумоёнро чӣ хел гарк мекунем.

– Хеле хуб, мо мебиёем.

Гург ба огоҳ кардани дӯстонаш рафт. Тӯқумшуллук ба занбӯр гуфт:

– Дӯстам, ту занбӯрхоро хабар бикун. Тӯқумшуллукҳо ҳам чамъ мешавем. Шумо, занбӯрхо, дар шоҳаҳои бед пинхон шавед. Мо гургхоро ба сохил мебарем, шумо ба онҳо хучум карда неш занед, то худро ба дарё партоянд.

– Хуб, ҳамин тавр мекунем.

Тӯқумшуллук то сохили дарё дар ҳар панҷ кадам як тӯқумшуллукро ҷойгир кард.

Рузи дигар, ҳангоми тулуи офтоб гургҳо ва тӯқумшуллукҳо дар ҷои таъиншуда чамъ омаданд.

– Ту ҳамин ҷой, тӯқумшуллук?

– Ҳа, гург, ман дар ҳамин ҷо. Сар кардем.

Галаи гургон саросемавор ба давидан даромаданд. Ҳангоми давидаравон онҳо мепурсиданд:

– Ту дар кучой, тӯқумшуллук?

– Мо дар ин ҷо! – ҷавоб меод ҳар тӯқумшуллук, ки дар фосилаи панҷ кадам дуртар аз шарикаш ҷойгир шуда буд.

Вақте ки гургҳо ба сохил расиданд, занбӯрхо мисли абри сиёҳ ба онҳо хучум карданд ва саҳт-саҳт неш заданд.

Гургҳо худро ба дарё партофганд ва ҳатто фукашонро аз об бароварда натавониста, гарк шуданд.

НАЙНАВОЗ САНТА

Дар замонҳои қадим ҷавоне зиндагӣ мекард, ки номаш Санта буд. Дар тамоми кишвар ҳеч кас мисли вай дар навохтани най мохир набуд. Вақте Санта най менавохт, ҳама беихтиёр ба рақс медаромаданд. Вале найнавози мохир бечораҳо бенаво буд. Бинобар ин ҳеч духтар аруси ӯ шудан намехост.

Боре Санта дар остонаи кулбаи вайронааш нишаста, гамгинона най менавохт ва дар бораи чизе фикр мекард. Атроф хомӯш буд. Ҳатто бод аз навои най мафтун гашта, аз вазиш бозмонда буд.

Ногаҳон аз осмон абрпораи бунафшранге омад ва аз он пирамарди якчашмаи хушлибосе берун шуда гуфт:

– Салом, Санта!

– Салом, меҳмони осмонӣ! Ягон фармоиш дорӣ?

– Савти хуши найятро аз кишвари офтобиам шунида, хеле хушхол шудам. Барои найнавози мохир буданат духтарамро ба ту медиҳам. Розӣ ҳастӣ?

– Албатта, розӣ ҳастам. Миннатдорам.

– Пас, фардо субх арӯсатро мунтазир бош!

Мӯйсафед хайрухуш карду ба абри бунафшранг савор шуда рафт. Субхи рӯзи дигар дар осмон абрпораи сафед пайдо шуд ва охиста- охиста поин омад. Аз болои абр духтаре фурумад, ки дар хусну чамол яқтон чаҳон буд. Аз рӯяш нур мерехт, либосаш аз нури офтоб медурахшид.

– Ман бо фармони падарам омадам, – гуфт духтар, ки овозаш чун садои най маҳину гушнавоз буд. – Агар хоҳӣ, арӯси ту мешавам.

Санта духтарро аз дасташ гирифт ба хона даровард. Номи духтар Ната буд. Онҳо хушу хурсандона зиндагӣ карданд.

Ната духтаре буд даҳ ангушташ хунар, ҳам хӯрок мепухт, ҳам либос медӯхт, ҳам накшу нигор меофарид ва ҳам суруду тарона мехонд. Ҳар роҳгузар аз рафган бозистода, ба суруди ӯ гуш медод. Баъзан Санта ба рақс медаромаду занаш ҳамроҳ мешуд. Онҳо чунон зебо мераксиданд, ки кас чашм канда наметавонист.

Дар бораи хусну чамол ва хунармандии зани найнавоз овоза паҳн шуд. Одамон мегуфтанд, зани найнавоз чунон зебост, ки тамоми занҳои соҳибчамол дар назди вай зиштру менамоянд.

Ин овоза ба гуши шох низ расид. Вай ба навкаронаш фармуд, ки ба аспҳои бодпо савор шуда ба назди Санта раванд.

– Сантаро зудтар ба назди ман оваред! – гуфт шох.

Санта хайрон шуд:

– Аълоҳазрат аз ман чӣ меҳоста бошад? Шояд нағмаҳои найи маро гуш кардан меҳаҳад?

Навкарон ӯро ба асп савор карда, ба назди шох оварданд.

Шох гуфт:

– Ҳой, найнавоз! Мегӯянд, ки зани ту бисёр зебост. ӯро ба канизии ман бидех!

– Не, шоҳам. Кушед ҳам, аз занам чудо намешавам.

Шоҳ тиллои бисёр ваъда кард, вале найнавоз занашро ба канизии шоҳ додан нахост.

Шоҳ фикр кард, ки агар зани найнавозро зӯран кашида гирад, дар бораи ситамгарию беадолатии ӯ овоза паҳн мешавад. Бинобар ин макру хиларо ба кор бурдан хост. Вай гуфт:

– Хеле хуб, занат ба худат насиб кунад. Аммо ба як шарт: фармони маро иҷро бикун!

-- Амр фармоед, шоҳам.

– Аз хокистар таноб соз ва онро ба шакли шапарак бибанд. Ба ту го субхидам мӯҳлат медиҳам.

«Магар аз хокистар таноб сохта мешавад? – бо ғаму дард фикр кард Санта. – Ман бадбахт шудам! Занамро кашида мегиранд!»

Вай ба хонааш расиду худро ба замин партофт.

Занаш пурсид:

– Ба ту чӣ шуд? Чӣ воқеа рӯй дод?

Санта воқеаро нақл кард.

Занаш таноберо гирифта, ба намақоб тар кард, баъд онро хушк намуд. Субх он танобро моҳирона ҳалқа-ҳалқа баст ва ба рӯи лаълии оҳанин гузошту оташ зад. Таноб аланга гирифтун сӯхт. Ваҳ, чӣ аҷаб! – дар рӯи лаъли таноби хокистарӣ боқӣ монд!

– Ана, инро гиру ба шоҳ бурда деҳ! – гуфт Ната.

Санта ба назди шоҳ омаду гуфт:

– Ана, шоҳ, таноби хокистарӣ. Фармони шумо иҷро шуд.

Шоҳ ба ҳайраг афтод, фикр карду баъд гуфт:

– Ин кори мушқил набуд. Ҳар аблаҳ ҳам аз хокистар таноб бофта метавонад. Ман ба ту фармони дигар медиҳам. Фардо сахар ба ман нақорое биёр, ки худ аз худ садо диҳад!

Санта ғамгин ба хонааш омад ва воқеаро ба занаш нақл кард.

– Ин кори мушқил нест, – гуфт Ната ва нақорое ёфта омаду ба даруни он занбӯри бисёре сар дод. Занбӯрҳо худро ба чор тараф заданду аз нағора садо баромад.

Субх Санта нағораро ба назди шоҳ бурд.

– Фармон иҷро шуд! Ана, ба ин нағора нигоҳ кунед. Ҳеҷ кас ба он ангушт нарасондаст, вале худ ба худ садо мебарорад.

– Ин кори осон аст. Ҳар кӯдак ҳам аз ӯҳдааш мебарояд. Не, ман занатро кашида мегирам.

– Ҷӯро ба ман шоҳи кишвари офтобӣ додаст, – гуфт Санта. – Зани ман духтари шоҳ аст. Падарарӯсам ба ғазаб меояд.

– Дурӯғ мегӯй! Ҳеҷ кас ба гапи ту бовар намекунад!

– Не, шоҳам, ман рост меғӯям.

– Агар гапат рост бошад, ба кишвари офтобӣ бирав. Аз падарарӯсат мактубе биёр, ки муҳр дошта бошад. Он вақт ба гапат бовар мекунам, вагарна занатро ба канизӣ медиҳӣ.

Санта ғамгин ба хонааш омад ва воқеаро ба занаш гуфт.

– Бале, ин кори мушкил аст. Вале ғамгин набош, ман ба ту ёрӣ медиҳам.

Ната ба рӯи хавлӣ баромаду ба осмон нигоҳ кард ва бодбезаки сиёҳашро як-ду бор афшонд. Ногаҳон садои гулдурросӣ баланд шуду паррандае мисли абри сиёҳ парида омад.

– Ба болои парранда савор шаву натарс, – гуфт Ната. – Вай туро ба осмон ба назди падарам мебарад.

Санта ба болои парранда савор шуд. Парранда ба ҳаво бархост. Санта чашмонашро пушид. Баъд аз чанд лаҳза чашмонашро кушоду заминро дид, ки ба донаи кунҷид монанд шудааст.

Онҳо ба осмон расиданд. Шоҳи кишвари осмонӣ домодашро ба хушнудӣ пешвоз гирифт ва ба касри тиллоияш бурд. Сантаро ба кӯрпачаҳои мулоими шоҳӣ шинонданд, дар табаки калон биринҷи мисли барф сафед ва хӯришҳои гуногун оварданд.

– Ман медонам, ки шоҳ аз ту чӣ мехоҳад, – гуфт шоҳи кишвари офтобӣ, – ту оромона хӯрокатро хӯр. Ман ба ту мактуб менависам, ки духтарамро наранҷонад.

Санта танҳо монда, таомҳои осмонӣ хӯрд.

Ногаҳон аз хонаи дигар садои нола ва илтиҷо ба гушаш расид:

– Вой, биринҷ мехоҳам! Ақаллан як дона биринҷ диҳед!

Санта дарро боз карду шайтони бузургҷуссаи оташранги шохдори занҷирбандро дид, ки гиря мекарду ашк мерехт.

Сантаи раҳмдил як коса биринҷ оварду ба шайтон дод.

– Ма, бечора, бихӯр. Саҳт гурусна мондаӣ.

Шайтони оташранг даҳони чун ғорашро кушоду тамоми биринҷро бо косааш фуру бурд ва бо як ҳаракат занҷирро пора кард. Аз шодӣ наъраи мудҳише кашиду ғайб зад.

Ҳамин лаҳза шоҳи кишвари офтобӣ давида омад. Рангаш сапсафед канда буд.

– Санта, ту чӣ кор кардӣ? Ин шайтон кайҳост, ки яке аз духтарони маро дузидан меҳост.

– Кадом духтаратро? Шояд зани маро?

– Бадбахтона, ҳамин тавр! Ба ӯ хӯрок додан мумкин набуд! Агар ин шайтон як каф биринҷ хӯрад, даҳ ҳазор паҳлавонро нобуд мекунад.

– Ман намедонистам...

– Метарсам, ки шайтон духтари маро ба қазираи шайтонҳо мебарад. Ин қазира дар гӯшаи дуртарини баҳр ҷойгир шудааст. Ба он ҷо ман ҳам рафта наметавонам.

– Ин тавр бошад, зудтар паррандаи сиёҳболро ҷеғ занед. Ман зуд ба хона меравам, ки ба занам ёрӣ диҳам.

Вале Санта дер монд. Занаш дар хона набуд. Дари хона кушода буд, дар хонаи ҳолӣ фақат шамол сайру гашт мекард.

– Ба он дунё ҳам бошад, шино карда меравам, вале занамро меёбам, – гуфт Санта.

Баъд най ва никоби мӯйсафедиро гирифт ба соҳили баҳр омад. Дар баҳр киштии бодбондор меистод. Ба он савор шуду ба ҷустуҷӯи қазираи шайтонҳо рафт. Дурудароз шино кард, қазираҳои зиёдеро дид.

Як сахарӣ кӯхи сиёҳро дид, ки аз қаъри баҳр баромала буд, дар болои он оташи сурх шуъла мезад.

Санта ба соҳил фурумаду ба найнавозӣ сар кард. Аз ҷор тараф шайтончаҳо ба наздаш ҷамъ шуданд ва кафкӯбон ба рақс даромаданд.

Санта аз онҳо пурсид:

– Шайтони оташранг дар кучо зиндагӣ мекунад, медонед?

– Ҷаро надонем? Медонем! Вай сарвари мост. Биё, нишон медиҳем.

Онҳо Сангаро ба ғоре дароварданд, ки дар кӯх воқеъ буд. Ба назди ғор омада Санта ба найнавозӣ шуруъ кард. Зани найнавоз навои шиносро шунида зор-зор гирифт.

– Ба ту чӣ шуд? Ҷаро гиря мекуни? – пурсид Шайтони оташранг.

– Садои найро мешунави? Аз он дилам сахттар метапад.

– Оҳо! Ин аз чӣ бошад? Мабодо шавҳари найнавози ту бошад?

– Гапи аҳмақона назан! Шавҳарам ба ин ҷо чӣ тавр меояд?! Ман аз кӯдакӣ садои найро дӯст медорам. Онро бе гиря гӯш карда наметавонам.

Санта никоби мӯйсафедро ба рӯяш кашид ба ғор даромад. Шайтон ӯро нашинохту гуфт:

– Найтро навоз, вале оҳанги шӯх бошад. Ман дӯстонамро даъват мекунаму базму зиёфат меороям.

Дар ғор ҳамаи шайтонҳои гуногунранг ҷамъ шуданд. Санта оҳанги шӯхе навохт. Шайтонҳо ба рақсу ҷастухез даромаданд Санта торафт оҳанги тезтар менавохт. Шайтонҳо тезтар мераксиданд.

Ниҳоят, онҳо ҳаста шуда афтоданду хобашон бурд. Аз хурроки онҳо гор меларзид.

Санта аз дасти занаш гирифта гуфт:

– Биё, мегурезем!

– Бо киштичаи ту дур рафта наметавонем. Шайтонҳо моро дастгир мекунанд.

– Пас, чӣ кор кунем?

– Дар ин гор аробаи сеҳрнок ҳаст. Агар бо гурзи оҳанин ба он якто занӣ, мисли бод мепарад.

Санта бо занаш аробаи сеҳрнокро ба берун бароварда, савор шуда бо гурз якто заданд. Ароба ба ҳаво парид. Он ҷунон тез мепарид, ки бод ҳам ба он расида наметавонист. Ҷазираи шайтонҳо аз назар гоиб гашт. Сантаю занаш хушҳол шуданд.

Вале дар ин асно шайтон бедор шуду фарёд зад:

– Шайтонҳо, хезед! Найнавоз духтари осмониро дуздида бурд!

Зудтар аробаи маро биёред!

Аробаи ӯро оварданд, ки он аз аробаи аввала даҳ баробар зудтар парвоз мекард. Шайтонҳо ба ароба савор шуда, ба таъқиби найнавоз сар карданд. Онҳо қариб ба аробаи найнавоз расида буданд, ки зани найнавоз бодбезаки сиёҳашро бароварду тез-тез афшонда гуфт:

– Парвоз кун, паррандаи ман! Тез биё, маро начот дех!

Ногаҳон дар болои сарашон паррандаи сиёҳ пайдо шуда, болҳояш найнавозу занашро паноҳ кард. Шайтонҳо аз камон тир мепарронданду найза мепартофтанд. Парранда баргапту ба аробаи шайтон нӯл зад. Ароба чаппа шуда ба баҳр афтод ва шайтонҳо ғарх шуданд.

Санта бо занаш ба назди шоҳи кишвари офтобӣ омад. Шоҳ хурсанд шуду онҳоро чанд рӯз меҳмон кард.

Ниҳоят, зану шавҳар тараддуи рафтаи карданд. Шоҳ ба онҳо мактуби мӯҳрдор дод. Найнавоз ба қасри шоҳ рафту мактубро ба ӯ дод. Дар мактуб навишта шуда буд:

«Ман шоҳи кишвари офтобӣ, духтарамро ба найнавоз Санта ба шавҳар додам. Вой бар ҳоли оне, ки ба духтараму домодам бадӣ кунад!!!»

Мактубро дида шоҳ ба ғазаб омад:

– Ту боз маро фиреб додан мекоҳӣ. Ин мактубро бо фармони ту ягон мирзони зархарид навишта мӯҳр мондааст. Вале маро фиреб дода наметавонӣ. Ана, мактуби ифлоси гуру чӣ кор мекунам!

Вай мактубро ба замин партофт.

Ногаҳон мактуб оташ гирифт. Хизматгори кӯшиш карданд, ки оташро хомуш намоянд, бо пойхояшон зер карданд, об рехтанд. Вале шуъла торафт баландтар мешуд.

Қасри шоҳро оташ фаро гирифт. Шоҳ тарсиду аз найнавоз узр хост:

– Ҳеч гоҳ туро намеранҷонам. Чӣ қадар хоҳӣ, тилло медиҳам. Маро аз ғазаби падарарусат халос кун.

Ин лаҳза оташ хомуш шуд. Найнавоз гуфт:

– Ман аз ту ҳеч чиз намехоҳам. Маро ба холи худам вогузор.

Аз ҳамон вақт найнавоз бо занаш хушу хурсандона ва оромона зиндагӣ мекунад. Ба онҳо хушбахтӣ орзу дорем!

ДАРАХТИ МУЪЧИЗАНОК

Педро дар сари роҳ нишаста, дар кафаш чанд тангари бозӣ медоронд. Тангаҳо зиёд набуданд ва Педро фикр мекард, ки чӣ тавр онҳоро зиёд кунад. Ногаҳон дар роҳ аз дур ҷанг бархост.

– Акнун қорам омад мекунад, – фикр кард Педро.

Вай тангаҳояшро дар байни шоҳаҳои дарахт пинҳон карду мунтазир шуд. Дар роҳ рамаи хачир пайдо шуд. Рамаро ҷупонҳо меронданд. Дар қанорашон як заминдори сарватманд аспасавор мерафт.

Вакте ки савораҳо наздик омаданд, Педро шоҳи дарахтро саҳт афшонд. Аз болои дарахт ба замин тангаҳо рехтанд. Аз ҳайрат даҳони хоҷа ва ҷупонҳо во монд. Педро оромона тангаҳои худро ҷамъ карда, ба қисааш андохт ва гуфт:

– Хайр, барои имруз ҳаминаш ҳам бас аст!

Чашмони заминдор дурахшиданд:

– Ҳой, Педро! Ин чӣ хел дарахти муъҷизанок аст? Онро ба ман фуруш!

Педро гуфт:

– Не, фуруштан намехоҳам. Ин дарахт аз падарам мерос мондааст. Ёдгории падарамро фурухта наметавонам. Аз дигар ҷиҳат, чунин дарахтро шабуруз посбонӣ кардан лозим аст, вале ман сайру саёҳатро дӯст медорам. Бинобар ин, агар шумо пули қалон диҳед, шояд фурушам.

Онҳо ба савдо сар карданд. Педро розӣ намешуду хоҷа нархро мебардошт. Ниҳоят, ҳар ду розӣ шуданду Педро пули зиёд гирифта, ба қиса гузошт ва хушҳолона ба роҳаш рафт.

Соҳиби нави дарахт, ки худро хушбахт ҳисоб мекард, шоҳаҳоро ба афшондан сар кард, вале ягон танга наафтид.

– Аз афташ, Педро ҳамаи тангаҳоро афшонда гирифтӯ наваш
холо напухгаст, – фикр кард заминдор.

Як рӯз сабр кард, ду рӯз сабр кард, вале аз дарахт танга намерехт.

Ниҳоят, заминдор фаҳмид, ки Педро уро фиреб додаст ва бо
хизматгоронаш ба чустуҷӯи фиребгар рафт. Баъд аз рохпаймоии зиёде
Педроро дар соҳили дарё дарёфтанд. Педро хоб буд, дар паҳлӯяш
шишаи шароб меистод.

– Ҳой, Педро! – фарёд зад заминдор. – Қасам ба вичдонам, ки ту
дар тамоми умрат гайр аз оби дарё дигар чизе наменӯшӣ!

Баъд бо хизматгоронаш Педроро ба даруни халта андохту
даҳонашро басту гуфт:

– Кораш гамом шуд! Биёед, пеш аз он ки Педроро ба дарё
партоем, нишаста каме шароб нӯшем.

Онҳо шароб нӯшида маст шуданд ва хобашон бурд, ба хуроккашӣ
даромаданд.

Педро зуд кордчаашро аз киса гирифта халтаро сӯрох кард ва
дасташро бароварда даҳони халтаро кушоду берун баромад. Баъд
зини аспро ба халта андохта маҳкам кард ва дар буттазор пинҳон
шуда, мунтазир истод.

Баъд аз чанд соат заминдор ва хизматгоронаш бедор шуданд ва
халтаро бардошта бурданду ба дарё партофтанд.

– Алвидоъ, Педро! – фарёд кард заминдор. – Акнун дар қаъри
дарё мохиҳоро фиреб дода гард!

Педро аз буттазор ҷавоб дод:

– Чаро дар қаъри дарё? Охир, одамони сода дар хушкӣ ҳам ҳастанд,
хамонҳоро фиреб дода мегардам!

Заминдору хизматгоронаш садои Педроро гаркшуда гумон
мекарданд, шунида, саҳт тарсиданд ва ба аспҳояшон савор шуда
гурехта рафтанд.

Педро аз буттазор баромаду халтаро аз дарё дошта гирифт ва
зинро бурда ба як деҳқон фурухт.

